

VYCHOVATELSKÉ LISTY.

Časopis věnovaný zájmům křesťanského vychování.

Nejpěknější věno
ctnostné vychování.

O didakticko-ethickém působení Karla Al. Vinařického.

Ku sté ročnici jeho narozenin podává *dr. Josef Kachník*, ředitel k. a. ústavu učitelek.

Vším právem uznává se veliký význam retrospektivních výstav v oboru umění výtvarného, a nebylo snad jedné větší výstavy posledních let, kde by nebylo bývalo zařízeno zvláštní oddělení pro umělecké památky z minulosti toho kterého národa. Bystrý duch pozorovatele zalétá zpět do oněch dob, kdy památky ty povstaly, poznává snažení, jež předky jeho zušlechťovalo a nazírá na směry, jež tvorbu uměleckou tehda ovládaly. Z minulosti vrací se pak duch přemítavého návštěvníka do přítomnosti a porovnává výši tvoření uměleckého v tom kterém období se stavem tohoto umění v přítomnosti, těší se z pokroku a ovládnán sebevědomím cítí se puzena ku práci úsilovné, aby svou hřivnou přispěl ku uměleckému a kulturnímu povznesení národa svého, aneb poznává, čím se národ od směrů zdatných a mravně ušlechťujících uchýlil, vrací se k nim zpět a užívá vymožeností novodobých povznáší tvorbu uměleckou na onu výši, jež duši národa dle vývoje historického odpovídá.

Nejinak má se to s uměním slovesným. Z tohoto umění literární pomníky třeba čísti aneb živým slovem v duchu posluchače vybavit, aby poznána byla ideová práce národních buditelů dob minulých ve své dokonalosti, v nezištném a šlechtetném zápolení a ve směrech, jež vytryskly v dobách ohnivého nadšení pro povznesení a blaho lidu. Není to proto jakýs sport aneb okamžitá libůstka, že v určitých obdobích vracíme se vzpomínkou ku duševním velikánům literární minulosti, ano, dím, že u nás málo tak se děje a když, tedy namnoze bez pravého porozumění a historické věrnosti. Mnozí přenášejí svůj moderní, často tendenčně vytvořený názor do minulosti a přebarvují projevy duše české na názory cizích filosofů. Tu zdá se nám, že čím více národ od své samostatné individuality se vzdaluje, tím více ztrácí na mravní síle a osvětové zdatnosti. Kultura u národů světových šířila se z vrstev vyšších do nižších; u nás zachoval si lid, kdy intelligence byla odcizena, poklad mravních zásad a forem uměleckých a jazykových. Z tohoto lidu vyšli první pěstitelé literatury, i brali si ku svým plodům náměty národní a šetříce povahy lidu nábožensko-mravné, snažili se nezištně literaturou jej vzdělávati. Jestliž ostatně účelem veškerého písemnictví, aby osvěcujíc rozum a budíc ušlechtilé city působilo

na vůli a přispívalo ku založení blahobytu jak jednotlivců tak i celku. To však bez zásad ethických jest nemožno. Vzdělanost, jež vede k sobectví, krásná literatura, jež vzrušujíc obrazotvornost kazí život mravný, neprospívá, nýbrž škodí, není požehnáním pro národ, nýbrž kletbou. U spisovatelů doby předbřeznové vesměs směr ethicko-výchovný převládá. Jej pěstil i se zdarem Karel Alois Vinařický, jenž právem zasluhuje, aby stá ročnice jeho narozenin, jež připadá na 24. ledna 1903, v národě českém oslavena byla. Ubohý stav opuštěného lidu českého vedl jej k tomu, aby osvojil si jeho jazyk pilností soukromou a zasadil páku blahodárného působení tam, kde ho nejvíce bylo potřebí, ve škole národní. Pracoval i pro dospělejší, ale že tu již bylo několik pracovníků statných, ponechal jim práci tu a sám chopil se vším úsilím literární práce didakticko-ethické na poli školství obecného a mládeže české.

Ponenáhlu teprve začínalo svítati po vlastech českomoravských, když se dne 24. ledna 1803 ve Slaném z měšťanské rodiny narodil Karel Alois Vinařický. První základy české abcedy vštípil mu jakýs poctivý mistr řemesla punčochářského Šarapatka jménem; poněkud více s češtinou seznámil se ve školách piaristických za vedení proslulého Vincence Zahradníka, ale láskou k ní jako k mateřštině přilnul u domácího krbu, kde své babičce „Proctví slepého mládence“ horlivě opisoval a dědečkovi z kroniky Václava Hájka z Libočan pilně předčítával. Namanul se také ve Slaném absolvovaný právník František Miltner, jenž ku studiím starožitnickým a dějepisným jej nabádal, takže Pelclův „Dějepis Čech“ velmi rád čítával. Absolvovav roku 1820 v Praze filosofii odebral se do Vídně, kdež trvale u strýce mimo filologii řeckou a římskou i dějepis pěstiti se jal. Než smutno mu bylo po vlasti; touha sloužiti Bohu a lidu svému zvítězila a proto opustiv Vídeň a rozloučiv se s Palackým, jenž mu pro časopis „Krok“ rukopis svěřil, spěchal do Prahy a překročiv práh kněžského semináře, našel ve spirituáli Ignáci Mrázovi důvěrného přítele, jenž jej do literatury bohoslovecké uvedl a znaje jeho nadání vychovatelské za domácího učitele u hraběte Šlika jej doporučil. Studuje pilně vědy bohoslovné navštěvoval Vinařický s několika seminaristy české přednášky J. Nejedlého a přednášky Jungmannovy o rukopise Kralodvorském. Bohoslovná studia dokončil teprve 22 let jsa stár a že na vysvěcení čekati mu bylo, podrobil se konkursu farnímu, při čemž upoutal na se pozornost tehdejšího arcibiskupa pražského Václava Leopolda Chlumčanského, rytíře z Přestavlk a Chlumčan, jenž zvolil si jej za ceremoniáře a později za tajemníka. Není pochybnosti, že arcibiskup Chlumčanský, o školství české nejzasloužilejší muž, poznal ve Vinařickém kněze, jenž při svých šlechetných snahách o povznesení školství platné služby mu konati mohl. Chlumčanský založil vlastním nákladem 104.900 zl. ve stříbře první dvě realné školy v Rakovníku a v Liberci, vystavěl vlastním nákladem devět škol na svých panstvích a kde mohl zvyšoval blahobyť učitelstva škol obecných.

Toto příkladné působení bylo Vinařickému vzpružinou, že roku 1832 ve spolku s Jungmannem zvláštním pamětním spisem o zavedení češtiny do škol národních usiloval. Ovšem scházelo tu mnoho, scházelo popředně literárních pokladů, na nichž by se mládež česká duchem českým, národním, ale nábožensko-mravným vzdělávala. Proto pobyv tajemníkem i u nástupce Chlumčanského, hraběte Krakovského z Kolovrat, až do jeho smrti, odebral se dne 24. dubna 1833 na faru v Kovaní a později do Týna nad Labem, kdež za první a hlavní úkol sobě vytknul, českoslovanské mládeži podati názorně rouchem českým, prostým, lidovým a rýmem libozvučným ideje

všech vědomostí jazykových, přírodopisných a společenských, pro školu obecnou nejvíce potřebných. Napsal „Kytky dětské“,*) sbírku básniček, písní, pohádek, hádanek a průpovědek, jež jméno jeho proslavily a podnes nebyly překonány, ale bohužel ani dostatečně oceněny.

Dosud alespoň v čítankách od Štastného, Lepaře a Sokola zachován ráz, jaký jim dal Vinařický, jenž na popud ministerstva Lev Thunova r. 1850 první čítanky pro obecné školy české tak šťastně sestavil, že byly vzorem pro čítanky ostatních národů rakouských. V nejnovějším slabikáři však od Frumara-Jursy snad ze samé piety ku spisovateli-knězi, o české školství nejen literárně, ale i mužným vystupováním na nejvyšších místech tak zasloužilému, ze 17 básniček Vinařického, jež Štastný-Lepař-Sokol v první čítance ještě podrželi, nenalezla milosti ani jediná. Místo Vinařického zaujal Tolstoj. Dalo by se to snad omluviti, kdyby nový slabikář znamenal pokrok ve směru methodickém. Ale tu není o logickém postupu, methodickém rozčlenění a psychologickém vývoji dětského nazírání a znenáhlého osvojování ani potuchy. To se zdá býti „všelicos“ pro slepé. Hned tu řeč o žactvu, o babičce, o ptáčcích a zase o učené panně, o zahradě, o vojáku, o mlsném Jirouši, o požáru atd.

Jak jináče vede sobě Vinařický! Tu jest vše tak nelíčené, přirozené. To není sebráno na zdařbůh z rozličných knih a sbírek, to jest vypořádáno z dětského života, jak si vede doma a jak od nejbližšího ve svém prostínek a přece tak na poesii bohatém životě ku vzdálenějšímu pokračuje. Škola nesmí dítě vytrhnouti z vývoje přirozeného, jakým se jeho nazírání, vnímání a představování vyvinuje v domácnosti, ale musí připnouti k tomuto duševnímu znenáhlému postupu a vésti dítě dále; jinak cítí se dítě na jiném světě, jeho přirozený pochod životní se náhle přetrhne, a jiným směrem se obrátí, což pro celý život může míti následky neblahé. Vinařický věnuje pozornost nejdříve nejjednodušším výkonům dítěte, jež dle smyslového jeho nazírání nejvíce k sobě pozornost poutají. A ihned využívá je k směřování poučné-mravoučnému. První básnička v jeho „Kytce“ jest „Budíček“.

Bílý den!
Z peřin ven!
Nebeské oko,
zlaté sluníčko
bude brzičko
státi vysoko:
Bílý den!
Z postele ven!

Kolik tu pouček názorných pro první vyučování! Bílý den — černá noc, sluníčko zlaté jako oko na nebi. Kolik pouček mravoučných formou tak prostou, ale přece důtklivou pronesených! Z peřin ven, z postele ven! Dítka navykají, aby dlouho ráno v loži nezůstávaly, aby naučily se rychle poslouchati. Následují pak první výkony denní, a to mytí se a oblékání. Ku každému výkonu umí Vinařický připojiti naučení ethické, stručně ale jadrně.

Budu se mýti,
nebudu dlíti:
čistota sluší
tělu i duši.

A při oblékání:

Šaty mám,
v ně se oblékám:
otci a matce děkuji,
oba mne ošetřují.

*) Spisy Vinařického vyšly ve dvou svazcích v Národní bibliotéce u Kobra r. 1871—75.

Po rodičích však vděčnost náleží Bohu dle nazírání dětského; od pojmu rodičův dítě povznáší se k Bohu, od viditelného k neviditelnému. Ale tento Neviditelný jest mocnější; Onť ošacuje celou přírodu a proto jest On Pán a Bůh dítěte, lidí všech.

Ale kdo pak ošacuje
beránky a ptáčata?
Kdo na jaře ozdobuje
luka kvítím posetá?
Nevidím ho, neb jest pouhý duch;
ale vím, že jest můj Pán a Bůh!

A proto k němu hned z rána dítě povznáseti má mysl svou. Následuje něžná modlitba „Otče náš“ a „Vzývání anděla strážce“. Dítě vede pak Vinařický do přírody a dává mu zde živě nazírati na zvířata a činnost jejich. Dává hošíčkům a děvčátkům se zvířaty rozmlouvati, aby tím vynikly jejich vlastnosti a aby dívky naváděny byly ku soucitu. Hle, tu „holubička“.

Sotva bílý den zasvítá,
holubice v polích lítá;
lítá, nelení,
tam po osení,
a již v ranné době
hledá pokrm sobě. —

A když najde tam zrnéčko
zaplesá její srdéčko.
Mine hodina,
nezapomíná
holubice matka
na svá holoubátka.

Prázdna domů nepřiletí,
pokrm nese pro své děti.
Děti čekají
a zavrkají,
když se jejich máti
nazpět domů vrátí.

Více než ta holubinka
pečuje o mne matinka;
práce nešetří
i když jsem větší,
miluje mne stále;
to jí buď ku chvále!

Krásný to věru obraz neunavné činnosti a starostlivosti matky o své dívky a obraz vděčnosti dítek ku matce. Při tom jest forma tak neličená, poklad jazykový tak bohatý, že možno jej při vyučování se všech stran co nejbohatěji využítovati. Dobrou metodu, aby dívky napodobovaly hlasy zvířat, čímž se jejich mluvidla a výslovnost znamenitě cvičí, mile předvádí Vinařický:

Slepička na dvoře
kdáče a krákoře,
vlaštovka šveholí,
že jí nic nebolí.
Hrdlička chce cukru,
pět peněz křepelka,
a v lese žežulka
volá pořád: kuku!

Ale ihned zase pozornost malého čtenáře obrací ku škole:

Víc umíme my žáčkové,
nežli ti milí ptáčkové;
hláskujeme, čteme, píšeme,
do desíti počítáme:
až budeme větší
pisničku i delší zazpíváme;

čímž se u dítek sebedůvěra budí, aby pílily ku větší dokonalosti.

Něžné jsou rozmluvy dítek se zvířaty. Stůjž za příklad básnička: „Liduška a holubička.“

K Lidušce do pokojíčka
přiletěla holubička.
Liduška malá se radovala;
dala jí k zobání

zbytky od snidání,
a ji hladila
a k ní pravila :
„Nebojíš se, holubičko ?“
Holubička zavrkala :
„Proč bych se tě bála !
Zlého jsem nic nedělala ;
ty tak dobrá vyhlížíš ;
vid', milá holčičko,
vid', že mi neublížíš ?“

Malý Jeníček, ač již na tom jest, aby spáchal čin špatný a vybral holátka, dává se přece obměkčiti žalostným pokřikováním starších a zasluhuje si jejich dík.

Malý Jeníček, hodný hošíček
našel hnízdo vloni na jabloni,
a v něm hezká ptáčátka.
Sotva ho spatřila mládátka,
strachy se třásla a sípala,
jak by o pomoc volala.
Starší přiletěli, obletovali,
žalostně pokřikovali :
„O dobrý Jeníčku,
slituj se trošičku,
nebež nám děťátek,
ubohých holátek !“
Jeníček ptáčkům rozuměl,
s jabloně slezl a odešel ;
ptáčkové zazpívali,
hošíkovi děkovali.

Takovým předvedením živým a milým se obrazotvornost dítek plní představami krásnými a mravně dobrými. Při tom tříbí vkus, neboť mluva jest uhlazená a prostonárodní, dětská. Ne vždy plyne tímto jímavým a lehkým rytmem obrázků, jež Vinařický dětské drobotině předvádí. Jsou i napomenutí vážná ve sbírce a v čítance jeho jako :

Neškod', chlapče, ptáčkům,
veselým zpěváčkům,
oni libě zpívají
a housenky sbírají.
Netrap nikdy zvířátek,
nevybírej holátek :
cítí bolest, jako ty,
nedělej jim trampoty !

Snad mnohý vzpomene si, jak tato napomenutí s důvody dobře vysvětlenými a vštípenými na nás v útlém mládí působila. Jsou krajiny, kde by o živý svět nezabil nikdo skřivánka aneb jiného ptáčka zpěvavého. A jsou města, kde potřebí, aby se tvořily spolky na ochranu zvířat. ano v Americe i mezi dětmi spolky ty rozšiřovati jest potřeba. U nás úkol ten výchovný po dlouhou dobu plnil Vinařický svými prostomilými básničkami a písněmi. Celá příroda tu v úzkém spojení s člověkem se hýbe, mluví, plesá, ale i sténá. A vše to v harmonický celek vyznívá :

Bože, Tvé to dílo jest,
chvála Tobě buď a čest !

To jest ucelený názor křesťanský, jenž jest s to působiti jednotně na mysl chovancovu a naplniti ji všim pravdivým, krásným a dobrým. Celý přírodopis a přírodopyt možno připnouti k těmto bezvadným jazykovým plodům, pokud toho pro školu obecnou potřebí jest. Ano, což dím, i země-

pisné učivo lze na nich soustřediti. Neboť kdož nezná deklamovánky o „Malém dráteníku“?

Ze Trenčína vyšla vdova
a s ní její sirotek.
Zponenáhlu přišli oba
na vysoký pahorek atd.

Vinařický předvádí dítky při hrách, kde se jejich přirozenost jeví tak nenuceně. Cíní to rytmem, jenž živost dětskou tak věrně vyjadřuje, jak se to nikomu nepodařilo. Kdo nezná rázovité básničky: „Tluče bubeníček, tluče na buben — a svolává chlapce, chlapci pojďte ven?“ Kdo by neznal roztomilé písně:

„Paste se, housátka, roste vám travička;
roste vám, přiroste, spadne-li rosička.“

Aneb „Píseň letní“:

„Tráva, tráva, tráva zelená!
Usychala travička,
spadla na ni rosička;
tráva, tráva, tráva zelená!“

I té ušlechtilé řevnivosti, jež mezi maličkými se naskytuje, všiml sobě Vinařický a pronesl něžnou píseň, jež děvčátka prvního roku školního tak ráda zpívávají:

Ať si hoši hrají,
ať si skákají,
i děvčátka mají,
čím si zahrají.

Ráno obleknu se,
něco posnídám,
a po své panence
hned se ohlídám.

Dám jí košiličku,
bílý šáteček,
červenou sukničku,
modrý páseček.

Pak ji na židličku
pěkně posadím,
co dnes budem dělat —
s ní se poradím. Atd.

Což říci konečně o rytmicky lahodné a ethicky účinné písni: „Ivánku náš, co pak děláš?“

Čím tíže jest vmysleti se v život malých dítek a přizpůsobiti se jejich mluvě, tím větší jest zásluha Vinařického, že tak dojmavě dovedl mluvit v srdéčka malá a vychoval celé pokolení lidu českého ku pravé osvětě na základě nábožensko-mravném. Tak prostinkých, z duše dětské vytrysklých zpěvů nemá každá literatura národní. Měli bychom si jich vážit, v mysl dětského dorostu příslušnou a dokonalou analysí je vštěpovati a nenahrazovati jich novočeskými umělými článěčky, jež malé rozumy nejsou s to pochopiti, tím méně citem pojati.

Vinařický vybrousil sloh svůj na plyných překladech Vergiliových spisů, Aeneidy a pokusil se se zdarem o překlad Illiady metrem originálu. Sám Čelakovský nazval překlady ty na tu dobu nejlepšími. Když češtině pro styk souhlásek od nepřátel vyčítána byla neohebnost, podal ve „Varytě a lýře“ takový důkaz o ohebnosti, měkkosti, bodrosti a mladistvé síle češtiny, že bylo nepřátelům umlknouti.

V těchto 39 básních nikde dvě souhlásky se nestýkají. Snad to byly hříčky ale vyplnily úkol svůj. Kdo nezná ono perutné:

Koně-li ve běhu
kopyty dupotají,
čemu se dupoty
podobají?

Dupoty
čupoty
na zem a půdu
tepotu cepů se
podobají.

Co Vinařický hlásal písmem, zdůrazňoval skutkem. Jeho zásadou bylo, že jen přirozený jazyk klíčem jest k mysli a srdci. Látku ku svým čítankám nenasbíral z literatury, které nebylo. Vytvořil ji sám s velikou námahou a uskutečnil prakticky, o čem psal Salzman a jiní paedagogové theoreticky. Jeho styk s laiky všech stavů působil ethicky na směr životní, získával církvi a národu českému přátele. Při tom však Vinařický, ač vědami světskými se zanášel, nezanedbával věd bohoslovných a vlastních povinností svého stavu. Přispíval četnými a cennými články do „Časopisu katolického duhovstva“ a když po 24 letech svého trvání pro neblahé poměry tento nejstarší časopis český zaniknul, vzkřísil jej znova a až do smrti, jež jej jako kanovníka na Vyšehradě dne 3. února 1868 stihla, redakci jeho úspěšně vedl. K jeho návrhu zřízeno bylo r. 1861 dědictví Svatoprokopské, jež dodnes bohoslovnou literaturu českou tolika krásnými vědeckými spisy obohatilo.

Vinařický byl první, jenž dal u nás popud ku zřízení ústavů pro vzdělání učitelek, sám pak zřídil z peněz, jež mu literární díla vynesla, místo industrialní učitelky při škole vyšehradské. Krásné budovy školní v Týně nad Vltavou a na Vyšehradě jsou hmotnými pomníky jeho zásluh o školství české. Paedagogická literatura česká Vinařického více méně ignoruje. V Kalinově „Obrazích z dějin vychovatelství“ pro ústavy učitelské věnováno mu půl druhého řádku a to bez udání charakteru. Klikův „Slovník paedagogický“ nezná dosud Vinařického. Byl Vinařický knězem smýšlení a zásad konservativních, obhájcem škol jesuitských a potíratelem snah liberalních, obzvláště ve své sbírce „Sněmy zvířat“. Když mu vytýkali zpátečnictví, odpověděl jednomu za všechny v básni „Sokovi na dorozumění“ nadepsané:

„Tys mě vinil, že proti snaživým věku
bojují cílům,
největší za jaké krev lili muži.
Znám cíle věku, tvých neznám: Ctnost, Pravda
mi cílem.
Za ně, za víru a vlast krev muži líti sluší.“

Hle, toť heslo podobné heslu Sušilovu!

Budiž Vinařickému vzpomínka tato immortelou na hrob vzdálený.

Školní museum.

J. M. Kadlčák.

Četl jsem kdesi, že Smetanovu proslavenou zpěvohru „Prodaná nevěsta“ velmi nevlídně přijali, ba při prvním provozování hudební veledílo zakladatele národní hudby české, jak říkáme, propadlo. Teprve později, když cizí chválu vzdali skladbě českého mistra, doma chválili též a mistru velikému vzdávali zasloužené pocty — ale až strádáním a utrpením hmotným i duševním předčasně zhasla jiskra vzácného umění tohoto ob a z říše hudby umělé.

Průkopník českých houslistů, náš proslavený František Ondříček, musel zajet do Paříže pro cenu zlatou, aby doma si vynutil uznání a přesvědčil malověrné rodáky, že je více, než tuctovým českým muzikantem.

Mistra Dvořáka snad bychom vůbec neměli bez prozíravého a bystrozrakého Simroka berlínského. Až mu cizina vavřín k nohám složila, v Čechách vzpomněli, že Dvořák je náš.

Proč uvádím pochmurné jevy takové? Abych druhy v povolání upozornil na osudný rys národní naší povahy: nelásku a nevážnost k svému a ku svým, z níž se prýští osudná pro nás lhostejnost k památkám dávnověké vyspělosti osvětové i umělecké, jaká se jeví v krojích vymírajících, písniích, obřadech rodinných i kmenových, úpravě sídel, ozdobách domácího krbu, nářadí, oděvu.

Komu napadlo, že v těch malůvkách slovenských děv a junů zračí se velkolepé umění malířské v lidu dochované z dob pradávných? Kdo viděl v lemůvkách a obrubách Slováků stopy umělecké? Nebylo nám vše „prostým“, čím lišili jsme se od cizáků?

Teprve nedávno, když dávné umění, ušlechtilé stopy staroslovanské vzdělanosti již téměř vymizely a jenom sem tam v prachu povalovaly se v zákoutí zapomenutém zbytky nářadí, vyšívání, ozdob krojových, malůvky atd., a poslední štíty, lomenice, stříšky, pavlače, náspy a bránky zpuchřelé se bořily, začali jsme sbírat a ukládat v museu olomuckém, později částečně i jinde — músejnictví konečně přišlo trochu do módy — sbírány zbytky ovšem nesoustavně, nahodile, a tak přece sem tam zachováno něco z bývalého umění lidového, zachovány důkazy o prastaré vzdělanosti slovanské. —

Dosud bez soustavy, spíše nahodile sem tam něco uschováme. I v tom jeví se naše slovanská lehkomyšlnost. Vidíme na vlastní oči, jak hyne zpěv národní. A co činíme? Oživujeme ve školách starobylé toto umění? Cpeme dětem „umělé“ písni horšího rázu — po stránce hudební — než odrhovačky krčmanské a tím sami dusíme a ničíme poslední zbytky písni národní.

A podobně jednáme ve všem. Místo abychom každou cennou památku zachovati se snažili, místo abychom sbírali, na bezpečná místa ukládali, rovnali a pak těžili z památek dávného umění a osvěty, sami ničíme poslední stopy národní svéráznosti s chutí chápající se kde jaké ohavy, má-li značku „moderní“, a své drahocenné, skutečně umělecké věci všemožně ničíme.

Jenom pozorujme sami sebe a své okolí. Co slovanského, moravského je na těch našich „zábavách“ od pacholete počínaje až po dědy? Co máme svého v obydlí, v kuchyni v kroji? Je ta naše škola „národní“ skutečně národní? Čím se lišíme výchovou od Vlacha, Dána, Španěla? — A kdo vinen? — Intelligence!

V cizáckém duchu vychována navykla cizotě a proto v domácím záliby nenalézajíc sebe a svůj dům cizáctvím přecpává a šíří pak cizotu dál.

Pozorujme jenom sebe. Co máme vlastně svého v těch školách českých a rodinách učitelských? Šat, nábytek, obrazy, noty, ozdůbky atd.; najdete v nich stopy slovanské svéráznosti? Vystěhujme se, nechme všechno stát a ležet jak bylo a po nás ať přijde Bavor, Štýřan, Vlach neb kterýkoliv cizozemec a bude si libovat, že je doma. Nic cizího, neznámého, nesvého zde nenalezne. Bude jako doma.

A možná-li náprava? V nejednom ohledu lze dosud mnoho zachovati, ano i obnoviti, a kde obrat již není možný, alespoň věkům budoucím bychom mohli uchovati doklady dřevní vzdělanosti slovanské, kdybychom v každé škole zřídili — školní museum.

Místo bezcenných namnoze „kabinetů“ s haraburdím za drahé peníze bez ladu a skladu, pořízeným v cizině, měla by každá škola míti své

museum a v něm v první řadě všechno, co v osadě se vyskytuje památného i v okolní přírodě. Ve školním museum bychom měli ukázky půdy ze všech poloh příznačných s rozborem mechanickým i lučebním. Zde je na místě sbírka všech nerostů, rostlin, živočichů, plodin a území obce a v nejbližším okolí se vyskytujících. Školní museum má též míti soupis cen všech potřeb, výrobků, plodin atd. v obci se vyskytujících. Zde se mají uložit ukázky průmyslu domácího, vzorky náradí, nástrojů, kroje, staveb atd. Do školního musea bychom ukládat měli věrné vyličení všech zvyků právních a rodinných, církevních obřadů, slovem věrný popis života jednotlivců i celku od příchodu na svět až po hrob.

Všechny pověsti a zkazky, léky a léčiva, pokrmy a nápoje, způsob zpracování půdy, osévání, sklizně, zpracování plodin, zpeněžení, vývoz a přívoz živin i látek všelikých, úprava pozemků, obydlí, stájí, sadů atd. obrazem — jaké pole pro fotografie samouky! — slovem, číslicemi, diagramem, modelem, ukázkami zde by mělo býti zachováno věkům příštím. Všechny písně a popěvky, hry a tance, malůvky a vyšívky, ozdoby a okrasy obydlí, oděvu, prádla, obuvi atd. by se ve školním museu takto vedeném a spravovaném zachránily a věkům příštím zachovaly. I ty obecní knihy účetní, smlouvy, zápisy o jednání a podobné věci nyní na pohled bezcenné by se uložily v museu školním. Co by tu věci, nyní ceny prý nemajících, se zachovalo a bylo kdysi vzácnými prameny pro příští dějepisce.

Mnohé ještě věci mi tanou na mysli, než uvedené zajisté stačí na objasněnou myšlenku po mém náhledu uvážení hodné.

Mám za to, že bychom zřizováním školních museí prospěli sobě, škole i českému lidu jak po stránce kulturní, tak ve směru hospodářském. Jsem přesvědčen, že získáme tím přátel škole a přispějeme k dobru všeobecnému, v každé škole když zřídíme školní museum asi ve směru v úvaze této naznačeném.

Věc pěkná a snad i prospěšná — ale kdo vše zaplatí? — slyším námitky. Zatím lze úplně obejít se bez peněz. Tolik zručnosti a dovednosti každý učitel má, anebo snadno si zjedná, kolik třeba k úpravě přírodnin. A v kreslení přece každý naučil se tolik, aby jednoduchými rysy načrtl, čeho třeba. Ostatně snadná pomoc! Co neumím sám, dovede soused. Ten zase nedovede, co umím já: doplníme se. Hudebník pomůže notami, kreslíř obrázky, preparátor vycpáváním a tak navzájem si vypomáhající, pořídíme mnoho — bez nákladu. Jsouť mezi námi umělci ve všech oborech práce lidské a mistři důmyslní. Jenom začněme každý a přesvědčíme se, že pořídíme mnoho bez peněz — vlastní dovedností, obětavou pílí a dobrou vůlí.

A kdybychom snad položili jenom základy, na nichž pak soustavně budovati budou nástupci, mnoho vykonáme tím pro národ svůj, jemuž sloužiti jest povinností naší nejpřednější.

Kdo bude první?

Ve které škole začnou? Dá se učitel z našich řad předstihnouti? Zde je ušlechtilé pole k zápolení čestnému — nuže dejme se tedy v zápas — a vítězi náš vděk.

Výchova dítek a alkoholism.

Píše Oudřej Kypr.

Tam, kde dostane se dítkám již v mládí takového vychování, jimž jsou dítku ukazovány cesty k zabezpečení existence a sesnadnění příštího boje o život, tam zcela určitě také nalézáme v metodě vychovávací: odstranění pití lihových nápojů u dítek.

Takových rodin, kde by dítku nebyly nikdy dávány alkoholové nápoje — vyjma lékařského nařízení — nalézáme dnes bohužel velice málo. A zvláště ve třídě dělnické, tedy ve třídě, na niž boj o život a jeho denní skyvu chleba co nejtíže doléhá, úplně skoro postrádáme rodin, kde by dítku bylo zakazováno pití alkoholické nápoje: pivo, víno, kořalku atd.

Proč má býti zabraňováno dítkám požívání piva, vína nebo kořalky?

Z toho jednoduchého důvodu, že alkohol jest jedem, který jím zůstává i když jest rozředěn v pivě, víně, nebo kořalce. Dítko má býti oddalováno od požívání jakéhokoliv alkoholického nápoje již od nejujtějšího mládí. I matky, které právě dítko kojí, nemají požívati žádných lihových nápojů. Známe případy, kdy už i kojenci trpí alkoholismem — získaným od kojící ženy. Jest známo, že v zámožnějších rodinách dostávají kojné větší dávky dobrého vína, neb jiných lihovin. Pak se rodičové diví, když se najednou u dítko objeví různé nervové poruchy, křeče atd. To jest vysvětlitelno; jed, obsažený ve víně nebo jiném alkoholickém nápoji přechází do mléka a odtud bývá vsán do dětského těla. Podobné poruchy zdraví u kojenců úplně přestaly — jak nám zkoušky dokázaly — když bylo odejmuto kojným jakéhokoliv požívání lihových nápojů.

A tak tímto politování hodným zvykem v rodinách — pitím alkoholu od kojné — stojíme před faktem, že 6leté dítko, když jde do školy, jest již nasáklé alkoholismem.

Již v r. 1866 viděl Emmerich, proslulý lékař německý ve Würzburgu na klinice bledé dítě, stížené alkoholickým zánětem jater. Rodiče posílali dítě do sklepa pro víno, a toto je potají upíjelo. Později však rodiče na tento nemrav přišli, ale neviděli v tom nic nepřislušného. Dítě pak při obědě dostalo svou sklenku piva, jako dospělé. Týž lékař uvádí případ, kdy tříleté dítě trpící posunčinou, neumělo nic jiného promluvit, nežli: pivo! Dostávalo je pití od svých rodičů již v nejujtějším mládí.

A jak toto požívání lihových nápojů účinkuje na zdraví dítěte, může býti zcela jasno. Mysl děcka otupuje, ono tělesně zakrňuje a nebéře podílu na radostech mládí; nemá pochopení pro dětské hry, nehledí na svůj oděv, by ho mělo v pořádku a tím liší se od ostatních dětí, a tak pod jařmem alkoholu vyrůstá pokolení zvrhlé — určené zhoubě.

Proti tomuto musí býti zahájen boj. Zcela jistě, že nejujtinněji může působiti škola. Na místo mnohých úplně bezcenných článků v dětských školních čítankách mají býti také pojednání o zhoubném vlivu alkoholismu na zdraví. Necht jsou uváděny případy co nejkřiklavější. Dobrým příkladem by na př. bylo: Jistá A. J. v Bonnu, náruživě opilství oddaná, zemřela r. 1800. Ze 709 členů té rodiny, již sledoval bonnský profesor Pellmann, bylo 7 vrahů, 76 podvodníků, 144 žebráků z povolání, 61 tuláků a 181 zvrhlých ženštin.

Učitelé a lékaři dobrými přednáškami by vykonali též velice mnoho. Berlínský spolek proti nemírnému pití lihovin dal vytisknouti na obálky školních sešitů deset vět o líhu, aby již záhy děti byly poučovány o této důležité otázce. Učitelstvo by mělo za pomoci rodičů zakládati dětské

protialkoholické spolky. V takových spolcích by měly býti děti odvracovány od pití lihovin vypravováním různých odstrašujících případů. Dále rozšiřovati letáky a brožury protipijácké.

Ve všech cizích státech máme již velice mnoho stotisícových protipijáckých spolků, a množství dobré literatury protialkoholické. Všude tam již zříme dobře organisované hnutí protialkoholické, které zaznamenává svoje blahodárné výsledky.

A u nás?

U nás jsme teprve v plénkách. U nás ještě se musíme ztěžiti protloukati. Počátky jsou však již učiněny. Máme již vydány letáky: „Nedávajte dětem alkoholu“, „Pryč s alkoholem“, které by měly dojíti velikého rozšíření.

V posledním čase započal vycházeti též i český protialkoholický časopis „Blaho lidu“ (Brno, Svitavská ul. 23. Celoroční předplatné 1 K 8 hal.), který začíná organisovati a vyvolávi protipijácké hnutí.

Práce jest tedy připravena! Nechť přesvědčí se rodičové o zhoubných účincích alkoholismu, působícího nejen na zdraví jejich vlastní, nýbrž i jejich dětí. Škola, vlastně pp. učitelé nechť vezmou do svého vyučovacího programu tež poučení dítek o alkoholismu, a tím vším bude vykonáno ve prospěch širokých vrstev národních velice mnoho.

Přestaňte pít alkohol, tím odstraní se velice mnoho bíd a nářku, tím odstraňována bude zločinnost a nemravnost; lid bude stoupati na vyšší stupeň vzdělání, kterého pro alkoholism dosáhnouti nemohl.

Nezapomínejme na Ústřední Matici školskou!

Mimořádná valná schůze Katolického spolku českých učitelů na Moravě konala se v Brně dne 1. února 1903. Účastníků byl slušný počet, jednání velmi srdečné. Usneseno bylo sestaviti a vydati podrobný a jasný program, zvláště školský a založiti vydavatelský fond. Výbor spolku se postará, aby pro členy pořádan byl universitní kurs národohospodářský a požádá sněm o podporu. Poněvadž platy učitelské jak ve Slezsku tak i v Čechách upraveny byly, přičiní se spolek, aby i na Moravě spravedlivé pňžadavky učitelstva byly splněny.

O vychování dětí. „Učitel“ v čís. 3. a následujících uvažuje ve článku „Století dítěte“ o knize, kterou napsala a vydala v poslední době švédská spisovatelka Ellen Keyová. Ona prý nenáleží žádné škole, žádnému směru, ač prý na ni působil Nietzsche a přibližuje se k Tolstému a Ruskinovi. Na str. 552. píše o ní „Učitel“: „Již dávno před Ellen Keyovou bylo řečeno, že vychování má počínati ještě před narozením robátka, ale švédská autorka sahá ještě hlouběji. Všechny zvyky mravní, zákony a předpisy upravující poměry a styky pohlavní považuje za morální a uznáníhodné jenom potud, pokud mají na zřeteli příští pokolení a pokud vytvářejí pro ně co nejdůmyslnější a nejlepší podmínky vzniku a rozvoje. Manželství z prospěchářství, manželství uzavřená lehkomylně a manželství nesvorná považuje za nemorální, poněvadž se přičií dobru lidstva a jeho zdokonalení.“ — „Ellen

Keyová protestuje proti všemu, co rodiče a v první řadě matku dítěti od-
cizuje, rodinné krby rozbíjí, ničí a rozmetává, a zvláště proti tomu, co
životní síly a energii žen pohlcuje, vyssává a činí je neschopnými k plnění
úkolů mateřských.“ „A z toho stanoviska autorka bojuje proti ženskému
hnutí našich dnů. Dle jejího mínění hnutí to vyvíjí se a pokračuje bez nej-
menšího zřetele k současným podmínkám pracovním, k existenci muže a
rodiny, jakož i k poměrům sociálním vůbec. Vnikne-li žena do jakéhokoliv
nového oboru pracovního, byť i nejnevědčejšího a snad i zhoubného, vy-
pudí-li muže ze zaměstnání, před tím výlučně jím zaujatého, považují to
vůdkyně tohoto hnutí za rozhodné vítězství. A zatím vysílání stále nových
a nových sil ženských na tržiště práce výdělkové nemá ničeho společného
s emancipací čili vyprostěním. Autorka s důrazem poukazuje na křivdu,
kterou páše na rodině i vychování dítek výdělková práce ženy mimo dům,
kterážto práce, nejen že neobdařuje ženu svobodou, nýbrž tlačí ji do jáma
hrubé odvislosti a činí z ní oběť zničitosti. Horujíc pro omezení výdělkové
práce žen, autorka vychází z toho stanoviska, že matka jest nejdraho-
cenějším členem národa, a to tak drahocenným a převzácným, že lidstvo
spěje ke svému nejvyššímu dobru, když funkcím mateřským věnuje největší
péči. Práce matek mimo dům jest dle mínění autorčina jednou z nedůleži-
tějších příčin mravního zdivočení mládeže a vzrůstajícího počtu mladistvých
provinilců. Skutečná a opravdová svoboda ženy spočívá v tom, že zůstává
ve shodě se svojí přirozeností, ať již je to pak přirozenost ženy výjimečné
nebo průměrné.“ — Takové zásady hlásá nyní Ellen Keyová a zajisté
hojnost bude chvály a nadšení mezi všemi pro ni, ale že věci ty
v podstatě již dávno hlásá a chce církve katolická, za to dostává se církvi
potupy a pohrdání. —k.

Učení o mravnosti místo náboženství. Školní inspektor dr. Gazicki,
poslaný městem Berlínem na pařížskou výstavu, napsal nyní elaborát o nové
francouzské škole, v níž učením o mravnosti nahrazeno vyučování náboženství.
Vyučování počíná zpěvem a rozbořením nějaké mravní zásady. Povinností
učitele jest naučiti děti, aby si vážily zákona a nezlehčovaly náboženství
ani mravnost. Mnohem charakterističtější je politické vyučování, které je
spojeno s vyučováním mravnosti. Božství neomezeně tam panující zove se
„vlast“. Za chrám toho božství slouží všechny veřejné budovy, na nichž
se skví heslo: „Svoboda, rovnost a bratrství“, a každý mladý Francouz se
učí kořiti tomu božství a považuje za největší čest umřítí za slávu své
otčiny. Hlavní charakteristickou črtou patriotismu, podávaného ve francouz-
ských školách, je bojovnost a idea odvety, která se obráží na všech
francouzských rukovětech mravnosti. Dr. Gazicki praví dle refer. v časop.
„Komenský“ č. 1.: „Není pochyby, že vychování, poskytované dorůstajícímu
pokolení v nové francouzské národní škole, dá se znáti v brzké době
zvýšením mravní úrovně národa a žáci školní vnesou do rodin nové pojmy
o mravnosti a nepřímo budou míti moralisující vliv na rodiče.“ —k.

Lež dětská. První podmínkou vychování dětí k pravdomluvnosti jest
vlastní pravdomluvnost a spolehlivost; druhou pak, aby dítě nebálo se vy-
chovatele. Dále musí vědět, že se na něm jen dobré žádá, ale také jen
dobré o něm věří. Dobrý vychovatel nikdy nesmí předpokládati, že dítě
lháti chce. Pozoruje-li v některé výpovědi dítěte nesprávnosti, řekne mu
třeba: „Mýlíš se, milé dítě; vzpomeň si, bylo to tak a tak. Jistě jsi na to
zapomnělo.“ Tím způsobem usnadní se dítěti opravití výpovědi své. Vzá-
jemná důvěra jest nejučinnějším prostředkem proti lži dětské. (Učitel 31.)

—k.

Sedm přikázání pro dívky. Jak ze zprávy denníku „Ethische Kultur“
patrně, dává italské město Reggio Emilia, jehož správa spočívá v rukou

socialistů, učiti se školním dítkám těmto příkázáním nazpamět: 1. Miluj své spolužáky, neboť se z nich stanou v životě druhové tvojí práce. 2. Miluj vědu, potravu duše; projevuj svým učitelům tutěž vděčnost, jako svému otci a matce. 3. Užij každého dne života k dobrému a užitečnému činu; zasévej símě dobra. 4. Cti dobré muže a pravé ženy; cti všechny lidi jako sobě rovné; nepadej na kolena před nikým. 5. Nechovej k nikomu nenávisti, nikoho neurážej. Nebudiž pro tebe slova „pomsta“; haj svého práva a netrp žádného utlačování. 6. Nebuď zbabělcem, pomoz slabému, cti a miluj spravedlnost. 7. Mysli na to, že všechno dobré světa je produktem práce; kdo dobra ve světě požívá, aniž sám pracoval, olupuje pilného o jeho práva. (Národ a škola č. 4.) —*k.*

Samospráva žáků ve škole stává se ve všech částech severo-americké republiky velice populární. Jest to systém výchovy, jež vkládá disciplínu ve škole skoro docela do rukou dětí; učitel sám zakročuje co nejméně. Děti volí si své dozorce, sestupují se v soudní dvory, navrhnou ústavu, jakož i tresty a podrobují se vládě jimi sestavené mnohem ochotněji a poslušněji než jiné některé moci, na př. učiteli. Nejde tím o to, vychovávat vzorné poddané vládě, na niž zájmu nižádného nemají, spíše vychovávat vzorné občany republiky, ve které celý národ má nejen poslouchati zákonů, nýbrž je i vydávati a ve skutek uváděti. Zastanci toho způsobu výchovy praví, že poslouží nejen zájmům národa jakožto celku, nýbrž že přispívá k rozvoji nejlepších stránek povahy každého dítěte. (Písecké listy č. 3.) —*k.*

O koedukaci či o společné výchově chlapců a dívek nedávno přednášela ve varšavském spolku hygienickém paní T. Menczkowská. Dle refer. v „Lid. N.“ pravila: Protože nový tento typ školy víc a více se šíří, jest třeba stanoviti, jaký má význam koedukace v ohledu paedagogickém. Zkušenosti paedagogové shodují se v tom, že jest to v zájmu výchovy rodinné, aby chlapci a děvčata byli pospolu vyučováni. Škola smíšená neodvrací žen od jiných povinností přirozených, ale činí to poměry oekonomické a potřeba vydělávati. Pokrok ve vědách je lepším u děvčat nežli u chlapců. Opírajíce se o zkušenosti, nebojí se zkušenosti paedagogové, že by děti pozbývaly charakteristických rysů svého pohlaví, naopak upozorňují, že ve smíšené škole chlapci stávají se jemnějšími, děvčata upřímnějšími, méně malichernými. Že by smíšená škola ohrožovala morálku, jak protivníci tvrdí, tu zkušenost i fakta, která tu mohou býti jedině směrodatná, mluví ve prospěch školy smíšené. Všichni paedagogové praktikové hájí rozhodně stanovisko, že styky dětí na smíšených školách jsou upřímné, dobré a kolegiální. Pestalozzi, Diczek a jiní nebyli stranníky dělení žactva dle pohlaví. —*k.*

Jak sluší si počínati při inspekciích, o tom praví výnos předsedům c. k. okres. šk. rad v král. Českém ze dne 4. června 1902: Nemůže býti pochyby o tom, že provádění § 34. zákona zemského ze dne 24. února 1873, který stanoví povinnosti okresních školních dozorců, žádá nevyhnutelně, aby inspektoři pohovořili o výsledcích svého pozorování s celým sborem. Stává se však přece, že jednotliví inspektoři nekonají tyto porady, anebo ospoň ne tak, jak by měli. Z toho důvodu nařizují, aby konali inspektoři porady po skončení každé inspekce a to na vícetřídních školách s celým sborem, aby tu sdělili svá pozorování, jakož i podali pokyny k nápravě nedostatků a vad. — V téže poradě mají inspektoři vyslechnouti též přání a stížnosti učitelů. Bylo-li by třeba vytýkati něco aneb napomínati jednotlivce, ať se to týče chování nebo pokleskův paedagogicko-didaktických, má se tak státi mimo poradu a jen u přítomnosti správce školy. Budiž pravidlem, od kterého nesmí býti upuštěno, aby žádný učitel nebyl v pochybnosti o výsledku inspekce. Nepříznivý výsledek inspekce budiž učiteli na jeho

žádost oznámen okr. šk. radou písemně. Při tom má se poznamenati, co shledáno o jeho píli, o výsledku vyučování a o kázni. Naproti tomu nesmí býti v přípise tom posuzováno jeho nadání a jeho schopnosti. — Rozumí se, že mají tato dobrozdání býti podkladem zprávám, které podávají inspektoři při různých příležitostech o jednotlivých učitelích. V rubrice 15., po případě 18. inspekční zprávy mají inspektoři poznamenati, že konali poradu se sborem, po případě s jednotlivými učiteli a co vše zařídili.

Sokolstvo proti kouření. Župa Podbělohorská podala prostřednictvím posl. dra. Podlipného českému sněmu žádost, aby zákonem bylo zamezeno kouření mládeže, která nedosáhla 16. roku. Zajisté čin vši chvály hodný, píše „Komenský“ č. 4., ale ještě lépe by bylo, kdyby se trafikantům zakázalo prodávati hochům tabák nebo doutníky. Výmluva, že to hoch kupuje pro někoho jiného, nesměla by platit, ať si lidé dospělí kuřivo kupují sami. —*k.*

Kulturní stav Ruska charakterisuje nejlépe nouze, kterou strádají moskevské studentky. Úradů není tajno, že velmi mnohé studentky bydlí v nezdravých sklepních komorách. Mnohé živí se nejhruššími pracemi. Jedna z nich jest dokonce roznašečkou uhlí na dráze. Tak je v Rusku postaráno o vědychtivé studující. (Čas.) Jak může se Rusko starati o vzdělání, když všecko pohlí militarismus?

Podobně starají se o vzdělání ve Španělsku. Španělská královna vladařka u příležitosti nastoupení trůnu svého syna založila 4 školy. Uvážíme-li, že v samotném Madridě je pro nedostetek škol přes 30 tisíc dětí školou povinných beze všeho vyučování, je počet ten naprosto nedostatečným. Ve Španělech od března do listopadu r. 1901 odbývalo se 490 býčích zápasů. Cena zabitých zvířat činila přes 750.000 franků. Připočítáme-li k této sumě ještě službu zápasníků a vstupné, obdržíme hroznou sumu přes 12 mil. franků, zrovna tolik, co činí služné veškerého učitelstva na poloostrově.

Školství nanejvýš zubožené má Itálie. Doma na školy nemá peněz. V některých místech je až 70 procent těch, kdož neumějí číst, ačkoliv italské školství je úplně zbaveno „klerikalismu“ a důsledně je zřízeno v duchu svobody.

S tímto číslem posíláme zároveň složní listy poštovní spořitelny a prosíme, aby jich bylo hojně použito. Kdo má předplaceno, račiž odložit.

Z literatury.

V Příboře začal vycházeti redakcí a nákladem J. Kranicha, učitele měšť. školy, měsíčník „Příroda a škola“. Časopis chce býti jednak mostem mezi vědeckou literaturou a školní praxí, jednak mezi školou, přírodou a životem, bude přinášeti články a úvahy o otázce přírodovědeckého vyučování, upozornovati bude na nové směry a metody, podávati návody k zařizování sbírek přírodopisných, k pokusům fyzikálním a chemickým ve škole obecné i měšťanské, seznamovati bude učitelstvo s nejnovějšími pomůckami učebními a přístroji, se spisy i důležitějšími články přírodovědeckými časopisů domácích i cizích ve stručném výtahu, s objevy a vynálezy — vše upraveno tak, aby učitel hojně z časopisu čerpatí mohl nejen pro praxi školní, ale i pro své vzdělání. Obsah vydaného 1. čísla je skutečně zajímavý a cenný. Přejeme novému listu zdaru a žádoucí podpory čtenářstva. Celoroční předplatné 6 K 40 h.

Ustřední spolek jednot učitelských na Moravě začal právě vydávati nový časopis „Sborník“, rozhledy po školství, vychovatelství a příbuzných oborech. Pořádá jej Jos. Ulehla.

Na Horách Kutných začne vycházeti redakci prof. Patočky měsíčník „**Za uměleckou výchovou**“, jakožto orgán výstavy pro uměleckou výchovu na Horách Kutných.

Nové dílo o moderním kreslení pro školy obecné a měšťanské připravuje k tisku školní rada Antonín Anděl, který seznal oprávněnost nových method, s mladickou pružností jim se věnoval, a jsa již na odpočinku, uvázal se u vyučování kreslení na měšť. škole ve Št. Hradci, aby nový směr prakticky vyzkoušel. Učitelstvo těší se dychtivě na nové dílo, jež jeho snahy a pokusy konečně postaví na pevný základ.

O dětech spisovatelích přináší pozoruhodné pojednání 3. číslo výchovného čtrnáctidenníku „**Život**“ (roč. V.) ve článku stejného názvu od K. Scheinpfluga. Pan Scheinpflug stal se již populárním svými věcnými úvahami ze současného života. Jmenujeme tu jen řadu článků „**Divadlo na venkově**“ v loňských a „**Sylvestrovské zábavy**“ v letošních „**Rozhledech**“, kterými články osvědčil neobyčejnou znalost poměrů a bystrost úsadku. Dnes přichází v „**Životě**“ s neméně pěknou statí z paedagogiky. Není pochyby, že článek vzbudí pozornost nejen kruhů vychovatelských, ale rodičů a širšího členářstva vůbec. Kromě toho obsahuje 3. číslo: B. Perza článek „**O dětském kreslení**“, kdež osvětluje autor počátky a vývin obrazové chápavosti u dítěte. Roztomilá nemotornost dětská v zobrazování viděného úplně se kryje s omyly v představách předmětů skutečných i zobrazených. Článek uvádí hojnost dokladů a stává se velice zajímavým a řecli bychom zábavným.

Zimní očkovaní. Kdežto nejrozšířenějším způsobem šlechtění ovocných stromů je letní očkovaní, lze jiným ovšem způsobem, ale s nejlepším zdarem šlechtiti v zimě a záhy z jara, nežli se začne šťáva pohybovati a než kůra od dřeva odděliti se dá. Popsání a vyobrazení této nezávyklé dosud metody spolu s velikým počtem jiných nových zkušeností z oboru pěstitelského nalezne čtenář v právě vydaném spise „**Nové zahradnictví**“, amer. zahradníka H. M. Stringfellova, vyšlého nákladem Jos. Pelcla v Praze, Lipová ulice č. 8. za poměrně nízkou cenu 3 K, váz. 3 K 70 h, poštou 3 K 90 h. V sešitech po 50 h.

Nová země na severu. S tímto názvem počalo vycházeti nákladem J. Otty v Praze velké, bohatě ilustrované dílo cestopisné, líčící výpravu kapitána Otty Sverdrupa k severní točně. Dílo vyjde celkem v 36 seš. po 60 h.

Knihy a časopisy redakci zaslané.

Rodinné vychování. List pro šíření zásad dobrého vychování v rodinách českoslovanských. Vydává prof. Josef Šauer z Augenburgu v Praze (v č. 567.—III.)

Z Papežské knihtiskárny benediktinů rájhradských:

Hlídka. Číslo 2.

Anděl Strážný. Číslo 6.

Květy Mariánské. Číslo 2.

Škola Božského Srdce Páně. Únor 1903.

Hodinka před křížem anebo před nejsv. Svátostí oltární.

Snoubenci. Napsal A. Manzoni. Přeložil dr. T. Korec. Sešit 5.

Duchovní knihovna. Číslo 1. roč. XXIII. Nejsv. Svátost oltární.

Vzdělal V. Pokorný.

V. Kosmáka sebrané spisy. Sešit 42. a 43.

Náš Domov, nejlacinější obrázkový měsíčník zábavně poučný pro lid. Vychází v Prostějově, celoroční předplatné 4 koruny.

Rozhledy po lidumilství. Filantropický měsíčník vycházející redakcí JUC.
Fr. Cyr. Vika v Praze (359.—VII.)

Z nakladatelství družstva Vlast:

Vzdělávací četba katolické mládeže. Čís. 1. roč. II.

Hlasy Svatováclavské. Sociální postavení ženy. Čís. 1. roč. III.

Z Cyrillo-Methodějské knihtiskárny v Praze:

Svatá Ludmila. Napsal Fr. Libor.

České Květy. Veliký rodinný obrázkový měsíčník.

Z nakladatelství Jos. Pelcla, Praha II. Lípová ul., čís. 8.

Rozhledy. Čís. 17.

Život. List pro výchovu v rodině, škole a společnosti. Čís. 3.

Odkud přišel bratříček? Přel. Helbich.

Nitzsche a Tolstoj. Mik. Grot.

Stručné národní dějiny pro lid československý. Napsal Jan V. Poklop.
Příště dále.

ČECHIE

OBRÁZKOVÝ A ZÁBAVNĚPOUČNÝ MĚSÍČNÍK
PRO ČESKOU DOMÁCNOST. =====

ŘÍDÍ JAN PAULY.

VYDÁVÁ:

CYRILLO-METHODĚJSKÁ KNIHTISKÁRNA A NAKLADATELSTVÍ
V. KOTRBA V PRAZE 200-II.

CHARLES DICKENS:

Život a příběhy Mikuláše Nicklebyho. Žádejte na ukázk!

Z anglického přeložila Marie Charbuská.

Doufáme, že se zavděčíme českému čtenářstvu vydáním znamenitého tohoto románu slavného
anglického romanopisce, autora humoristického románu **KLUB PICKWICKŮV.**

Ukázku každému, kdo požádá, zašle

Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství

V. KOTRBA V PRAZE 200-II.

Otáče-li se Vás dítě:

Odkud přišel bratříček?

co odpovíte? — Abyste mluvili pravdu, dítě upevnili v čistotě a úctě
k rodičům i k tajemství života, přečtete rozmluvy matky s dítětem o tom
v knížce: „Odkud přišel bratříček?“

————— Vyšla v „**Knihovně Rozhledů**“ jako svazek XLVII. —————

Stojí jen 20 haléřů.

„Vychovatelské Listy“ vycházejí dvakrát měsíčně (5. a 20.)

Předplatné na celý rok obnáší 6 K

Redaktor Alois Adamec, učitel měšťanské školy v Ivančicích.

Administraci a expedici vede Hedv. Rubrová, učitelka v Brně, na Petrově č. 1.

————— Pouze administraci posílá se předplatné. —————

Nákladem Katolického spolku českých učitelů na Moravě.

Příspěvky se honorují.

Inserty účtují se ievně.
